

Izbaja
1. in 15.
dan vsa-
cega me-
seca.

ZVON

Velja
za ce'lo
leto 3 gl
za tri
mesece
1 gl.

Lepoznanski list.

Leto I.

Na Dunaji 1. avgusta 1870.

List 15.

Na prehodu.

Oh, ljubček! pogledi v planine in griče,
Pogledi pod njimi v široko polje,
Med poljem širokim v zelene gozdíče,
Prijetne vasice in bele cerkvé.

O kaj ne, preljubi! ni kraj zapeljívi,
Ni šum veselice, a ne strasti vihár,
Ni lepi obrazi, sladkó ljubeznjivi,
Ne zmotijo tvojega serca níkdár?

In čuješ od daleč, kakó med skalovjem
Globokotekoča se Kokra valí?
Ti znana je hiša nad njenim bregovjem,
Kí tam iz zelénja se nama blišči?

In ko se približa ti lepa skušnjava,
Domisli se ur, ki si vžil jih z menój;
Domisli takrat se, ljubezen da prava
Le v mojem je serci, izvoljeni moj!

Glej, tukaj ti ljubica bode živila,
Ko tí jej odideš na tuje med svet;
Saj sama ne vem še, kaj bodem terpela
Do srečnega časa, ko vernéš se spet.

Domisli se, kolíkrat srečna hodila
Po polji zelenem ob krasnih goráh,
In kolíkrat sva se za róko vodila
O gortih poljubih in sladkih solzáh!

Ko ti bi izdal me, kakó zapuščena
Prenašala bi neizkončno gorjé!
In v tvojih valóvih, o Kokra zelena!
Hladila iskalo bi moje sercé.

Fr. L.

Nekedaj — sedaj.

Lej, kakor iz tráve zelene
Vijole glavíce molé,
Takó se iz časov nekdanjích
Obrazi mi v serci rodé.

Po noči na vás smo hodili,
In pili smo vince zlató;
Prepeváli sládké smo pesni,
Piskáli na dróбно peró.

Iz gróbov zdaj trava poganja,
V katerih tovariši spé,
In béli sneg, béli sneg padel,
Zapadel je moje sercé!

Janko.

Z o r i n.

XV.

Julijeta Zorinu.

In ako bi bili na konci sveta, to pismo vas mora najti! Dela — o kako čem sirota začeti? Dela — pa kaj? saj Vi nimate serca! Ko bi ga imeli, nikedar bi nas ne bili zapustili tako. Nehalo je biti, hrepeneti in terpeti blago, zvesto serce. Ugasnilo je na večne čase oko, ki je tako milo, tako prijazno sijalo vsemu svetu, a najmileje, najprijazneje meni, ki sem zdaj sama, zapuščena na sveti!

Précej, ko ste nas zapustili, zgruzila se je, kakor cvetica na polji, katero je kosa zadela. Ugasnila je brez terpljenja, njena zadnja misel ste bili Vi. —

O zakaj ste prišli v naš mirni kraj, mir kalit sercu, katero nij vedelo prej, kaj je žalost in kaj je veselje!

Odpustite, gospod, nečem Vas žaliti; ali žalost me premaguje, da komaj vem, kaj govorim.

A nečem Vas dalje muditi. Kaj so vam moje besede? — Berite, kar Vam ona poroča v svoji zadnji uri. Naj vas ne motijo moje čerke. Ubožica nij več imela moči, da bi Vam bila sama pisala.

Zdaj, ko sem Vam izročila to drago svetinjo, zdaj sem izpolnila svojo dolžnost do prijateljice in do Vas, zdaj ne boste slišali nič več o meni. Živite srečni in veseli.

Julijeta.

Dela Zorinu.

Ali veš, da umiram, moj ljubi? Kaj ne, ko bi vedel, prihitel bi k moji postelji, podajat mi roko v slovo. O, želela bi pač, da bi mi tvoje ljube roke zatisnile oči, potem ko so še enkrat gledale tvoje obličje; ko so pile zadnjikrat milé žarke tvojega očesa. A ti, moj prijatelj! bivaš daleč od mene, in umreti mi je brez tebe.

Čudno! Brez bolečine čutim, da se mi bliža konec mojih dnj. Ginejo mi moči; samo toliko mi jih je ostalo, da morem še misliti na-te.

Milan! ne bodem te videla več na tem svetu. Vendar pojdem mirno od tod. Véra me uči, in ta sladki nauk mi poterjuje serce. On-kraj groba se prične naše pravo življenje. Tam te bodem videla, tam se združim s tabo, v srečni deželi, kjer nij solz, kjer nij ločenja. To

upanje mi lajša in slajša zadnja trenotja. O, Milan, upaj tudi ti! Múdi se še nekoliko časa na zemlji, a potem se spomni svoje Dele, in pridi v njeno hrepenečo naročje.

Moja postelja je obrnena tako, da gledam skozi okno solnce, ki zahaja.

Sijaj, sijaj solnce,

Oj ti solnce rúmeno!

Jutri mi ne bode več sijalo. Milan! morebiti ga gledaš v tem trenotji tudi tí. Naj ti nosi moj pozdrav, moje slovó čez gore in čez doline.

Milan! ne hrani v svojem serci sovraštva do mojega nesrečnega očeta. Ko bi ga videl zdaj, v serce bi se ti smilil ubogi mož, ki bode kmalu sam na sveti. Storil bi mi vse, kar bi želela, samo da bi ohranil svojega edinega otroka. A zdaj je prepozno!

Dejal si mi, da se verneš v svojo domovino. Ali si bil šel obiskat ljubljene kraje, kjer sva tako srečno preživela svoja otrečja leta? Rada bi jih bila videla s tabo enkrat; tudi ta želja se mi ne izpolni.

Nikedar bi ne bila verjela, da je tako lahko umreti. Rahleje in rahleje bije serce, dokler se ustavi.

Kako čudno láchko se čutim! Moj duh se dviga, zemeljske teže prost, ter plava, plava dalje pod jasnim nebom, tja proti večernim goriscam, kjer zadnji solnčni žarek umira.

Z bogom, Milan, z bogom! Ti ne vidiš moje roke, ki ti jo sé zadnjo močjo v slovo podajem. Ne múdi se predolgo na zemlji, kjer si zdaj vendar sam; težko te čaka tvoja nevesta; z bogom, z bogom!

Iz Zorinevega dnevnika.

Dospel sem do zadnje postaje! —

Človek je vendar čudna stvar. Nekedaj, ko je bil še otrok, in je mislil tako daleč, kakor je videl, bila mu je zemlja svet; vse je bilo ustvarjeno zanj. Zvezde na nebu so mu bile svitile pike, da mu svetijo in ga razveseljujejo. Božja roka mu je vodila vsako stopinjo, kakor otroku, ki se hoditi uči. Zdaj vemo, da je naša zemlja prah in neizmeren prostor, in vendar še vedno méni, da ne more nič biti brez njega, ž njim vse mine, večna tema, nič nastopi, ko on zatísne oči. —

Otročja misel! Solnce bode izhajalo in zahajalo brez tebe, kakor prej; obsevalo bode samo enega nesrečnega menj. Vse pojde, kakor je šlo; veselil se bode svet in jokal; kmalu se ne bode nikedo spominjal, da si živel kedaj.

Eno samo krepko, serčno stopinjo — in vsega je konec! A vendar, kaj se ti noga ustavlja? Zdaj moreš odložiti breme, ki ti je pleča kervavo žulilo. Kaj se pomišljaš? Bremena si se privadil!

Življenje, dobro ali slabo, vendar je nekaj, kar je človeku znano; a kaj pa pride za njim?

Kako je sploh mogoče, da je kaj? — — Ko bi ničesa ne bilo, ni človeka, ni zemlje, ni neizmernega prostora? Nič, nič, strašna misel! Dobro da je človek ne more dolgo misliti; morala bi mu možgane zmešati.

Ko bi vsaj mene ne bilo! Saj je vendar mogoče, da bi se ne bil rodil! — —

Drago je življenje vsaki živi stvari, to je naravno; večini gre nad vse. Edino blago je, kar ga še imam. Zastonj pustiti ga, iz rok dati zadnjo pravico, katero imaš, žalostno!

Ko bi ga mogel dati za kaj! Ko bi mogel dni, kar mi je še danih, priložiti življenju svojega bolnega tovariša, ki pride kmalu za mano!

Sladko je umreti za domovino, za blago idejo. O srečni vi, katerim je bila dana taka smert! Jaz sè svojo smertjo ne rešim drobne če bele, ki je pala v vódo!

Valovi operó človeku vse gorjé.

Mislim, da prav uméjem tvoje besede, modri pesnik!

Glej, drobnih mušic, kako veselo plešejo in se sučejo v gorcem solnčnem svitu nad vodó; veselé se svojega življenja!

Zorin prjatelju.

Imel si mnogo poterpljenja z mano, imej ga še malo: zdaj te zadnjič nadlegujem.

Ne! — ginjivega slovesa ne bodem jemal od tebe. Sprejmi mojo zadnjo serčno zahvalo za svojo prijaznost, katere sem se tako malo vrednega izkazal, a pozabi me, kar najhitreje moreš, kakor napósled pozabimo popotnika, s katerim smo se za nekaj časa seznanili na poti.

Navada je, spomenike staviti ob cestah, kjer se je kedo ponesrečil. Tako je tudi mene zadnje dni obhajala misel, da bi iz svojega življenja, kar se mi primerno zdi, posnel, zapisal ter izročil naši mladini v svarilen izgled.

Tako bi vendar morebiti moja smert ne bila čisto brez vse koristi. — Morebiti, ali pa tudi ne. —

S poslanimi pismi stori, kar se ti zdi. Poslal sem ti jih, ker upam, da ti mnogokaj pojasnijo. Zapisal sem ti, kaj želim, da se z mojimi stvarmi zgodi. Stari vdovi, pri kateri sem nekedaj stanoval, izroči zapisane novce, in reci ji, da jo pozdravljam ter želim naj si s tem na svoje stare dni malo priboljša. Z njeno hčerjo sva se rada gledala, če se ne motim; bila je ljubeznjiva deklica, naj poštena ostane!

Ne skerbi dalje zame, jaz ničesa več ne potrebujem. Ko bi kedo povpraševal po meni, da si ne vem kedo, reci mu, da se mi dobro godi. Z bogom!

Dostavek.

To je zadnje pismo, ki sem ga prejel od svojega nesrečnega prijatelja; nič več nijsem šlihal o njem.

Potrebno se mi zdi, dostaviti nekoliko besed. Ne stavim ga mladini v posnemanje, ravno nasproti. V izgled vam bodi njegovo blago serce, njegova goreča ljubezen, s katero je obsézal vse terpeče človeštvo; a pazimo se njegovih zmot, izviraajočih iz prečutečega serca; pokazal nam je, kam peljajo.

Hudo bi mi bilo, ako bi me kedo krivo razumel, a zdaj je prepozno. Um in serce bodita v lepi zvezi. Izvoli naj si vsak svoj krog, ni preozek, ni preširok; v njem naj dela zase, za svoje brate, po svoji moči, po svojem prepričanji, in gotovo dopolni svojo dolžnost.

Posameznemu nij nikomur dano, da bi prestvaril svet.

Gorje mu, kedor to poskuša, sebe pogubi in ne pomaga nikomur. Te resnice nam je žalostna priča moj, in zdaj morda tudi katerega izmed mojih bralcev, prijatelj — Zorin.

Boris Mirán.

Pisma iz Rusije.

V.

Kak rúskij čelovek ja v prázdniki guljál,
Zabýl ženú, detej, da kak že ne žurnál?

Izmajlov.

Opravičuje se s temi besedami v poprazničnem listu svojega žurnala eden iz najboljših ruskih časopiscev in humoristov, ko se mu je bilo primerilo nekaj človeškega. Podaljšan si je bil praznike takó, da se njegov list nij mogel roditi o pravem času: „on guljál.“ Najboljši jezikoslovec, stavim, se svojo globoko učenostjo v glagolu „guljat“ komaj najde senco tega pomena, kateri se takó jasno bere na obrazu ruskega človeka, kedar on, komaj nasmehnivši se, oméni svoje ali tuje guljanje. Ta nasmèh vam osvetljava, „kakor solnce izza oblaka“ vso globočino tega glagola, objasnjuje njegovo moralno nenevarnost, kaže v obče stan, kateremu se resni človek samo redko sme prepustiti, t. j. odvreči od sebe skerbí in težave ter uživati življenje po otročje veselo, neskerbno, brezgrešno.

Pride čas in v pisarni postane činovniku pero nekako težko. Odloží ga, nasloni se na pisalno mizo, kjer se trudi dan na dan, da bi si pripisal činov in dobre službe. Ne more dalje izterpeti in odide. Sodišča so prazna, kajti nij mogoče sklicati prisežnih mož. Žurnalist popusti svoje težavno delo, da bi se oddehnil v uličnem gibanji med narodom; celó ruski učenjak vesel zapre svojo knjigo; saj on nij brat nemškemu, kateremu se je do sedaj pogostoma očitalo, da zanj zunaj knjižnega svetá družega nij. Študent zapusti svojo podstrešno sobico, in pozabi svoje knjige in črteže o prihodnjem delovanji. Njegova sosedá, tenka modistka, vesela stopa v novi, po najnovejšem okusu nare-

jeni obleki — ne v dolgočasni magazin, nego med veseli narod. Hišnam in strežajem, kuharjem in kuharicam je tû njihovo opravilo malo v čislu, — a ne šteje se jim v greh. Celó nekateri dimniki predméstnih zavodov, ki leto in dan takó težko sôpejo in herkajo, umolknejo, ter s prazničnimi obrazi in oblekami hité delavci v notranje mesto, tam nagledat in naveselit se. Tudi umételniki, ki svoje operacije delajo v tujih žepih, mešajo se med četo, zanašáje se na svojo umetelnost, prevariti ne samo razne gospodarje žepov, nego celó prepazljivo policijsko oko, kar se jim vendar samo redko posreči. Kaj znači vse to živo gibanje po petrogradskih ulicah, ki so navadno precéj prazne, in kjer se vidi sedaj toliko ruskih obrazov, da ima mesto hipoma čisto ruski značaj? Pričelo se je narodno „guljánje.“

A vselej se Petrogradčani ne zbirajo na „guljánje.“ Takó n. pr. se obhaja vsako leto 6. januarja blagoslovljénje vode na Nevi posebno slovesno. Ta dan privre, bojéč se mraza, na „admiraltejskuju ploščad“, na oba Nevina brega okolo „Zimnega Dvorca“ vsaj pol Petrograda pogledat, kako mitropolit pogreza pravoslavni križ na prebitem mestu v zmerzlo Nevo, v znamenje blagoslovljenja, — pogledat svojega ljubljeneega carja, kader pred njim defilirajo, „urá“ kričé, ugibčni kozaki, pešci in konjiki, velikani čerkeskega polka, poljski ulani itd. Tudi razne osvečave privabljajo nenavadno množico na ulice; a vse, kar sem jih videl do sedaj, imele so oficijalni karakter. To se vidi že iz tega, da so vladna poslopja vselej bila razsvetljena, in neredko sosednje jim hiše po polnem temne. O tacih prilikah zaljšajo hiše tudi z zastavami, največ trobojno-ruskimi, a samo po glavnem „Nevskem prospektu“ in po nekaterih bližnjih mu ulicah. Drugod osvečave navadno ne opaziš po družem razen, samo po slabo-berlécih lučicah, podobnih tistim, katere pri nas na vernih duš dan goré po grobih, in na redko razpostavljenih po robu tlaka za pešehodce. O vsem tem vendar navadno ostaje ljudstvo po polnem hladno, — ono ne „guljá.“

Pervo guljanje v letu se začinja teden pred velikim postom, in terpi vse te predpostne dni. Ker ta čas na razna jedila porabijo posebno obilo surovega in kuhanega masla, imenujejo ta teden „másljanico.“ Pred silno ostrim postom, ko verno posteči se Rus ne sme jesti ni kruha s mlekom oméšenega, vsak poskerbi, da vsaj te dni želodcu pošteno ustreže, in sploh užije veselja, kolikor more obilo. Surovega masla navozijo v Petrograd toliko čez navadno mero, da se je čuditi, kako bođe mogoče, v tako kratkem času uničiti vso to množino. Nekaj dni pred „másljanico“ pokrije se „admiraltejskaja ploščad“ z deskami in bruni, ter kmalu stójé gotova gledišča, zverinjaki, „kačelji“ (Ringelspiele), ledene gore itd. Vse to se pripravlja posebno prostejšim ljudém, in nij mi treba zagotavljati, da sem želel videti, kako se umeje veseliti ruski narod. A po naključji se nijsem mogel udeležiti „másljanice,“ in moja želja se mi je izpolnila še le o družem, velikonočnem „guljánji.“

Tako rekoč predigra velikonočnega „guljánja“ je cvetni te den, „verbnoje guljánje.“ Po Nevskem se izprehaja nenavadno velika mno-

žica, posebno pred „Gostinym Dvorom.“ „Gostinije Dvora“ se imenujejo v Rusiji liše, navadno samo po eno nadstropje visoke, kjer družega nij nego prodajalnica poleg prodajalnice. Ime so dobile od kupcev „gostov,“ ki so prejšnje čase v Rusiji imeli mnogo pravic. Bili so ti „gosti“ navadno Nemci, in ruski letopisci tožijo ne redko, da so se ogibali Ruskih, ne hoteli družiti se z njimi, posebno za to ne, da bi se ti od njih ne naučili trgovine v tuje kraje. Zató za svoje pomočnike in učence nikakor niso hoteli jemati Ruskih; klicali so rajši svoje ljudi iz daljnih krajev.

Pred „Gostinym Dvorom“ cveten teden stavijo še posebne lesene prodajalnice. Ti mali trgovci so vsi Ruski; tujca nij med njimi, česar se uveriš že od daleč po glasnem, proti večeru največ po polnem hripavo te vabéčem ponujánji. Tu se prodajajo „verbe,“ t. j. verbove vejice, male in večje, vse zeló preprosto s pisanim papirjem olepotičene, potem ponarejene cvetice, lesene igrače itd. Med „guljajočimi“ vidiš mužika poleg nališpanega gizdavca, ubožno oblečeno starko poleg elegantne dame. Vsem se bere na obrazih neka veselost in šaljivost. Vsak si kaj kupi, in veselo jih je gledati, kako v rokah nesó: ta dama verbovko, ozaljšano z rudečim papirnatim srcem, kupec lesenega konjička, in tam gizdavec z lilijo, katere cveti so modri, beli, rudeči, pisani, in steblo verbova šibica. Veselé se vsi, da se bliža konec posta: tí, kateri so se postili, in tí, kateri se niso. Znao je, da je ruskemu človeku velik greh prelomiti post; a v Petrogradu se vidi tudi tú vpliv „evropejzma,“ kakor se tú imenuje germansko romanska kultura. Omikani ljudje se sploh ne postijo. Sme se terditi, da je Petrograd iz vseh ruskih mest najbolj svobodomiselen in najbolj liberalen: Evropeev ruskih, katerih si Turgenov v „Dymu“ tako želi, nahajaš tú pač največ. V Moskvi je sicer središče ruskega naroda, tam se možato boré Katkovi, Aksakovi, Pogodini za ruskega naroda čast in blagostanje s tajnimi in odkritimi neprijatelji; tam tí možjé budé v narodu spečo zavést, ter gaučé spoznavati samega sebe in svojo zgodovinsko nalogo; oni mu kažejo vire, iz katerih mu je zajemati sil za krepek napredek. A Moskvíči, ki jih smemo imenovati predstavitelje vsega naroda z njegovimi uspehi in nadami, z njegovim zdravim realizmom in z njegovimi predrazsodki, oni še premalo čutijo potrebo, poznati zapadno kulturo, ne samo vnenjo, kakor se dela neredko, nego tudi notranjo t. j. prisojiti si in izpremeniti v svojo kri in meso zdravi sad „evropejzma,“ in pazéč se tega, kar je gnjilega v zapadni civilizaciji, potem na teh tleh z mladimi silami zidati dalje. A denes, ko že v Kitaji kmalu ne bode kitajskih zidov, ne ogne se niti ruskega naroda civilizacija, katero on prejema ne prenaglo, ne prelehko — ker „natura non dat saltum.“

Cvetno nedeljo jenja verbnoje guljanje, in veliki teden (v strastnuju nedelju) narod pridno obiskuje božjo službo. Na sredi cerkve stoji navadno ali kamenen ali lesen grob, to je „grob Hrista.“ Vstajenje se obhaja véliko soboto o polnoči. Véliko soboto je že vse na pol praznično: ulična dela jenjajo, pred hišami pometajo, v prodajalnicah je razpostavljena velika množica raznih „jajc,“ in cele gramade suhega

mesa, klobas itd. Srečujejo te praznično oblečeni možje ali gospodinjje in kerščenice, ki so nakupile na praznike. Po cerkvah je malo ljudi, cerkovni strežaji jih naglo pometajo, ometajo, čistijo obraze in svečnike. Ob enajstih so vse cerkve že prepolne. Do začetka službe pri božjem grobu duhoven bere iz novega zakona. Pri začetku „zautrennoj“ vsak prižge svojo svečico, in zelo težko je, ohraniti jo zmiraj gorečo, ker je guječa prevelika. Opazil sem, da je vsak nekako posebno pazil, da bi mu lučica ne ugasnila, in neki podlistkar mi je potem razjasnil, da je kriva temu vraža, ker se bajè primeri nesreča vsacemu, komur svečica ugasne.

P i p a t a b a k a.

(Dalje.)

Mlada žena opazi, kako po ljubem moži vse gori. Vendar misli, da je zdaj čas za odločni boj proti pipi in za zmago.

„Ne nehaš, da enkrat še kaj zažgeš“ pravi. „Meniš, da moraš tako neumen biti, kakor vidiš druge bedake, ki denar mečejo, da kurijo to smerdljivo listje. Jaz tega terpeti ne morem. To ti denes za vselej povem.“

Gospodu Pavlu so ustna migala, hotel je tudi on svojo zastavno besedo denes za vselej izgovoriti; a bodi si, da ga je jeza preveč terla, ali da nij mogel prave besede ubrati, še nij nobene zinil. Tudi utegnul nij, kajti Doroteja je vstala, pomeknila dete više na persi in kričala:

„Jaz te ka videti ne morem poleg sebe s tabakovo pipo. Od denes se ti je odvaditi; ne kaditi, ni doma ni nikjer!“

Zdaj je bil konec njegove poterpežljivosti. Zarudi se, klobuk nazaj pomakne in s kazalcem trikrat ob klop poterka, rekoč:

„Jaz bodem delal, kar bodem jaz hotel, veš!“

Take upornosti še nij bilo nikedar v njem ves čas blaženega zakona. To je tudi žena videla in nij kakor po navadi mnogo besed in govora proti njemu v boj postavila, nego po kratkem pomisleku rekla samó:

„Je že prav!“

Ali kako so bile te tri besedice izgovorjene! Ne samo, da so izrekale baš nasprotje svojega pomena, bile so samosvestno pozivljanje, da prihodnjest pokaže, čegava volja je močnejša.

„Prav, prav,“ — vpije zató Pavel serdit. „Kar bodem hotel, in kader bodem hotel, in kolikor bodem hotel. Kaj misliš, kdo sem!“ In pogumno vstane, gre ubito pipo pobirat in mermraje odhaja po poti od hiše. — Še ko je tako daleč od svoje žene bil, da ga že nij bilo slišati, govoril je sam sè seboj. Žena pak je séla na klop, položila dete tako terdo v naročaj, da je zavečalo, in po obrazu njene oceleve lepote so priderle solze ženske jeze. Sklene maščevati se nad njim, ne podati se, zdaj že celó ne, nalašč ne.

Pavel je bil izgled izmernega in z malim zadovoljnega moža. Zapravljivosti nij bilo v številu njegovih slabih lastnostij. V kerčmi ga torej niso za pivskega brata poznali. Zlasti kar je oženjen bil, deržal se je doma in posla. A denes je tako delalo v njem, da je brez prave volje in brez preudarka zavil po potu mnogih, nezadovoljnih zakonskih mož, k vinu, pri katerem je ves dan, do terde noči sedel. Govoril nij z nikomer, mislil je o stvaréh, kakor so bile. Do denes nij čutil, kako svojeglavna je žena, kako se mora povsod in vselej njeni volji udajati. To ga je začelo peči, in bladil si je serce s pijačo. Ljudje okolo njega sedeči so takoj opazili, da mu nekaj nij po godi, in težavno jim nij bilo, uganiti, da se je sè ženo razperl. Ker je eden dovtipnežev na to struno udaril, menil je Pavel, da že ves svet o njem in njegovi nesamostojnosti govori. To je bilo olje v ogenj.

Noč je bila, ko je domú koračil z jako opletalno nogo, nejasno glavo, in novo pipo v zobeh deržč. Mesec mu je hudobno svoje rožičke kazal, zvezde so mu pred očmi plesale. Pogum in odločnost sta se mu bila v serce vselila in izmišljen je imel hud govor, katerega bode slišala, samo ako zine.

Tak pride domú. Pred pragom malo postoji, nehoté poseže po pipi, premišljáje, ali bi jo spravil ali ne. Ne! — Na pragu se spotakne, in zavé, da je vendar malo preveč pil. To nij prav, žena bode divja. Sitno je pač.

V sobo stopivši nij bil Pavel pozdravljen, a tudi ne ozmerjan. Čisto prek svoje navade se nij žena zanj niti zmenila. Nosila je najresnejši obraz, kolikor jih je na njej poznal, in kakor bi se nič ne bilo zgodilo, niti ugovarjala nij, da je on tako prederzen in izjemoma puši nočoj celó v sobi.

„Saj vendar nij tako napačna“, misli si on in se začenja svojih maščevalnih namenov sramovati. Hitro vtakne pipo v žep. Nekaj celó mehkega mu okolo serca leže, večkrat pogleda po njej: zakaj ne govori? Baš zdaj je čutil potrebo razgovoriti se z njo. V več rečeh je bil sedaj pripravljen miren biti in podati se, da bi le začela. Otrok se v drugi sobi zbudi, ona odide tja; sam obsedi; Nazaaj je nij. Moral je on začeti, pokliče jo; ona pride.

„Zakaj ne govoriš z menoj?“ vpraša jo in precèj njegovega poguma se razkadi.

Namesto odgovora začuje Pavel glasán jok in vidi, kako ženi izmed perstov, ki jej obraz pokrivajo, debele solze tekó. Posamezni, v ihtenji zatirani stavki Pavla podučé, kako nesrečna je njegova žena zaradi njegove svojeglavnosti in njegovega zametovanja vsega, kar ona želi in prosi; kako nelepo je, pustiti jo ves dan samo doma, in v takem stanji domá priti.

Če je Pavel to na tanko preudaril, videl je, da je resnica, da žena prav govori. Ali jokati bi vendar ne imela; to mu je hudo delo, solz ni mogel videti.

„In zakaj si tak! — pravi ona. — Ker ti je vsaka razvada ljubša nego jaz, ker nemaš toliko serca za me, da bi ti smela katero besedo reči. Pipa tabaka ti je več nego jaz.“

To pa nij res bilo. V njem se je v tem hipu boril odvažen sklep. Dokazati je hotel zdaj-le takoj, brez premisleka, da je zanj pripravljen vse žertvovati.

Kar njena ostra beseda nij opravila, storile so njene solze. Vstane, gre k njej, lahko jej potegne roke z objokanih očij ter pravi s glasom, ki se je tresel: „ne jokaj. Jaz nijsem brez serca, obetam ti vse, nič več me ne bodeš videla kaditi.“

Obljuba je bila storjena. Pavel Slamnik je bil sam s seboj zadovoljen. Mir je bil sklenen.

Mnogokaj se človek nauči lahko pogrešati, nekatero staro lastnost, ki sedi na njem kakor železna srajca, s časom sezuje, samo vedeti mora, da je storil to sè svobodne volje. Pavel Slamnik je bil takoj ob prvem treznem času družega dne čemerin in nezadovoljen sam s seboj.

Ali obljubil je bil in moral je obljubo izpolnjevati. Že po nekoliko dnevih so delavci na Koprivnjaku opazili, da gospod oskerbnik brez pipe okrog hodi. S čudno bistrumnostjo so precej pogóдили, zakaj in kako je stvar. Hoteli so mu poredno pokazati, da vedó, v kako nemoški odvisnosti gospodarjev namestnik in njih zapovednik živi. Ta in oni, ki se mu je smel bolj po prijateljski bližati, prosil ga je nalašč pipe tabaka. In eden hlapcev je bil tako hudobnega serca, da je tri večere na dvorišči pesen pel:

Moral se bodeš postiti,

Tabaka ne boš smel kaditi.

Pavel je bridko čutil, da to na njega letí; popadla ga je jeza in prederzen fant je bil kaznovan sè strašnim pogledom, ki je naznanjal: o kresu bodeš druge službe iskal.

V teh razmerah je bila tedaj izkušnja že od zunanje strani velika, ko bi že mnogoletna navada ne bila poželjivosti budila, besedo prelomiti in zopet seči po prepovedanem sadu.

O Kolumb! ti bi ne bil šel tabakove domovine iskat, ako bi bil videl, kako je Pavel Slamnik skrivaj v stari greh padel in zdaj spoštovanje do samega sebe in svoje moške besede izgubil. Pred ženo se nij mogel (morda tudi ne upal) ponižati, torej je skrivši in kradoma zopet pipo čestil.

(Dalje prih.)

Visoka pesem.

Na orlovih krilih, moj duh! krepkó
Nad zemljo se dvigni v višave,
Nad gor se dvigni snežene gláve.
Tu doli mi je soparno-tésno,

Tam dihajo sápe čiste in zdráve. —
Le dalje, le više! — nizko pod máno
Zemljé se temní obličje mi znano.
Sreberni pasovi bliščé,

Po polji zelenem, po loci
 Vijó se reke, potoci.
 Ko mravlje med njimi ljudje
 Nemirno sem ter tja gomazé.
 Terpečih se jok sem gori ne čuje,
 Vse tiho je tukaj, vse mirúje. —
 Pod mano peruti pokojna
 Prostira kraljéva postojna,
 Z višave z ostrim očesom pazi,
 Kaj doli po travi boječe lázi.
 Vse tiho, vse mirno, vse mertvó!
 Življenja nema nebó. —
 Le meni serce čuteče bije.

Kako sem sam! — Obhaja me strah,
 Pod nebom okrog oziram se plah. —
 Nad máno merzlo solnce síje;
 Vse prazno, vse nemo okoli! —
 Oj doli, le urno doli,
 Nazaj na trudopolno zemljó!
 Kjer solze tékó,
 Kjer bratje moji živé in terpé;
 Kjer serce čuteče najde sercé;
 Kjer up je in strah in vera in dvom!
 Sprejmi me v naročje, zemlja! otroka;
 Kjer rod se človeški trudi in joka —
 Tam bivati čem, tam moj je dom!

Boris Mirán.

Brat in ljubi.

(Narodna pripovedka.)

En mož je imel dvoje otrok od svoje žene: sina in hčer. Žena mu umerje, otroka nijsta imelamateré več. Oče se v drugič oženi in dobilasta hudobno mačeho — pisano mater, katera nij mogla videti prejšnje žene otrok. Zato reče enkrat svojemu možu: „odpravi mi svoje rajnice žene oba otroka od hiše, jaz ju ne morem videti.“ Mož je bil žalosten, ali svoji ženi si nij upal ustavljati se. Reče babi: „napravi živeža, jutri pojdem s fantom in dekletom v hosto in tam ju pustim.“ Pisana mati napravi v torbo živeža, kruha in sadja, mož drugo jutro torbo operti in reče svojima otrokoma: „pojdiva z menoj, v hosto gremo rudeče jagode brat, ogenj kurit in derva sekati.“ Fant in deklica se očeta primeta in sta prav vesela, da smeta iti jagode brat, ogenj kurit in derva sekati.

Šli so notri v hosto, od jutra, dokler je solnce visoko stalo. Oče je nesel en čas enega potlej družega, ker sta bila že trudna, in je solze ob rokav brisal. Ko so bili že daleč prišli, ustavijo se in ogenj zakurijo. Mož dá otrokoma iz torbe jesti, suhih derv jima nanese in reče: „pri ognji ostanita, kurita, jaz pridem nazaj, kader bodem za mater derv nasekal.“ Potlej v goščavo odide in ne pride več nazaj.

Sedita dolgo in dolgo pri ognji. Ko se pa stori mrak in črna noč, začneta očeta klicati, ker je bilo obeh strah volkov, ki so okolo po hosti tulili. Ali očeta nij nazaj. Ogenj jima pogasne. Vstaneta in gresta očeta iskat. Nikoli nikjer ga nij bilo in oglasil se nij. „Volk jih je vzel,“ reče deklica in oba jokata. Fant pa reče: „jaz splezam na to-le visoko drevó, in kjer ugledam luč, tam je naša hiša.“ Spleza na visoko drevó in vidi na levi luč. Na levo verže z drevesa vejo, in na tisto stran gresta potlej oba, daleč, naprej in naprej.

Prideta do velike hiše, ki je na samoti v sredi gozda stala, a nij bila domača hiša. Vrata so bila na stežaj odperta in kar notri gresta. Nobenega človeka nij bilo nikjer videti, na mizi pa je bilo napravljeno gosposkih jedi za dva stára človeka. „To je nama bog dal,“ rečeta, prisedeta in pojesta, kar je bilo. Ko sta se najela, pogleda fant po hiši in najde pri peči velik meč. Bralo se je pa na tem meči tako: „kogar bodeš hotel posekati, tega posekaš.“ To je dobro, pravi, ta bo za volkove in za razbojnike. Očeta nikoli več ne bode, zdaj bodem jaz gospodar, ti bodeš gospodinja.“ Ko tako govorita, pride stara žena v hišo. Hudo se ustraši. „Kaj sta prišla, in kam, otroka božja?“ zavpije. „Izgubila sva se in k vam sva prišla; očeta je volk vzela in domu ne veva“ rečeta babi. „Jaz pa vaju ne morem čez noč imeti“ reče baba, „sem zahaja sedem ajdovskih razbojnikov — psoglavcev.“ — „Skrijte naji v kakšen kot, jutri pojdeva proti domu.“

Tako dolgo sta prosila, da se ju je stara baba usmilila in ja skrila za peč pod desko. Fant je pa vzel tist meč seboj, na katerem se je zapisano bralo: „kogar bodeš hotel posekati, tistega posekaš.“

Ura je enajst odbila in prišlo je v hišo sedem ajdovskih razbojnikov. Prinesli so veliko ubitih ljudij, veliko zlata, in so sédli okolo mize. Najstarejši, kateri je bil harambaša, pokliče staro babo in jej reče: „baba, ti si v naši hiši skrila dva kerščena človeka; če ju ne daš in ne pokažeš, vzamemo ti tvoje življenje in tvojo glavo.“ Baba je rekla: „tam za pečjo, za desko sem ju skrila, smilita se mi, oba sta mlada.“ Razbojniki babi glavo odsekajo.

Potem pa izvlečejo fanta in dekleta izza deske izpod peči in rekó: „vidva po kerščeni kervi smerdita, obadva morata umreti.“ Fant in dekle začneta prositi, a nič ne pomaga. Toliko da jima pusté, naj se na smert pripravita. Zdaj pa fant skrivaj svoj meč izza deske potegne ter poseka harambašo in vse razbojnike. Kogar zadene, ne more se več geniti. — Ko so bili ajdovski razbojniki vsi pobiti, zavleče jih v temno kamro notri pod zemljo, kamor so razbojniki nosili glave in trupla tistih, katere so pobijali. Vrata trikrat zaklene in ključ spravi na svoje teló, na golo, da bi ga živ človek v roke ne dobil.

Vsak dan hodi s svojim mečem po gozdu in nosi domu, kar dobi. On je bil gospodar, sestra pa gospodinja, in dobro se jima je godilo.

Eden onih razbojnikov, katere je bil v temno kamro zavlekel, pa nij bil dobro zadet. Zdrani se in enkrat, ko brata nij bilo doma, skozi lino s sestro govori, prosi je obezila za svojo rano, vode in jedi, in naj hudemu bratu nikar ne pove, da je še živ. Ta razbojnik je bil tako lep in mlad, da se je sestri smilil. Dala mu je obezila, nosila mu je na lino jedi in pijače, in kader brata nij bilo doma, hodila je govorit z njim, tako da ga je začela rajša imeti, nego svojega brata. Mladi razbojnik je zmerom prosil, naj mu odpre, da bi iz svoje ječe prišel, njo seboj vzel, in da bode lepo na svetu zanj in zanjo. „Kako bi ti odperla, ker moj hudi brat ključ nosi na svojem telesu in mi ga nikoli v roke ne dá?“ Mladi razbojnik jej reče: „lezi in reci svojemu bratu: bratec, jaz sem na smert bolna in vem da bodem zdrava, samó, ako mi

kdo gorkega mleka prinese izpod divje volčice. V dolini so volčji berlogi, in volkovje ga raztergajo, kader pojde volčico mlest. Ti ga potlej poiščeš in mertvemu ključ vzameš.“ Dekle v posteljo leže in reče bratu kakor jo je bil mladi razbojnik naučil. Brat opaše svoj meč in gre precej v dolino sestri zdravja iskat. Tam je imela volčica mladiče v berlogu. Mladiče poseka, starko samó z mečem pretepe, in nič mu nij mogla, lahko jo je pomolzel in domu peljal. Sestra mleka nij pila, ampak za posteljo ga je zlila in rekla, da je zdrava. Volčica je pa pri hiši ostala, v kotu ležala in je bratu privajena bila, kakor pes.

Kader brata zopet nij bilo od doma, pové sestra mládemu razbojniku, da nij ključa dobila. „Moj brat je tak, da ga nobena divja zver ne prime. Ključa pa od sebe ne dene.“ Razbojnik jej rče: „lepa moja mlada! lezi v drugič v posteljo in reci: bratec, jaz sem še bolj bolna, in vem da bodem samó zdrava, ako bi mi kdo prinesel prav gorkega medvedjega mleka. Tvoj brat pojde, medvedko domú prižene, in reci mu, da jo bode doma molzel. Tačas svoje oblačilo sleče in ključ od sebe dene; ti pa njegov meč skrij in ključ hitro vzemi in priteci meni odpret.“ Sestra tako stori, kakor jo je razbojnik naučil, brat pripelje medvedko, a oblačila od sebe ne dene, temuč medvedko oblečen pomolze. Medvedka se hiši privadí in leže v drugi kot.

„Zopet nijsem ključa dobila,“ pravi deklica mlademu razbojniku. On pa jej reče: „še v tretje lezi, ves dan leži in reci bratu: bratec, jaz sem tako bolna, da ne morem ni sebi ni tebi skuhati. Skuhaj mi ti armanovega cveta, da me ozdravi. In kader bode tvoj brat pred pečjo stal, tačas se sleče, in ti meč skrij in ključ mu vzemi, pa meni priteci odpret.“

In zares bratu tako reče. Kader je brat pred pečjo stal in za svojo sestro armanov cvet kuhal, bil se je zares slekel. Sestra je šla, meč skrila, ključ vzela in mlademu razbojniku vrata odperla. Ko je brat svoji sestri pijačo dajal, pal je mladi razbojnik nanj z velikim nožem, da bi ga zaklal. Tačas bi bil brat umorjen, ker je bil njega meč skrit, ali volčica, katera je bila v enem kotu, skoči in verže razbojnika na tla. Sestra se za svojega mladega razbojnika in za sebe zboji ter se z drugim nožem v brata zaleti. Ali medvedka plane iz družega kota ter sestro na tla verže.

Brat reče: „tergajte divje zveri! Mačeha me je zapodila, oče me je v hosti pustil in sestra ima razbojnika rajša kot lastnega brata.“ Volčica razterga razbojnika, medvedka sestro, brat je pa po svetu šel s svojim mečem in se nij bal dvanajst junakov.

V višenjskih hribih l. 1862. zapisal J. J.

Literarni pogovori.

XIV.

Neprijetno, nekako soperno je govoriti „pro domo“. Vendar se časi nij ogniti tega sitnega posla. Tako se tudi nam potrebno zdi, nekoliko besedij o našem listu izpregovoriti.

„Zvon“ je, kakor je bilo že rečeno v „vabilu,“ literaren list; tega vodila smo se deržali do sedaj, in deržali se ga bodemo, dokler bude „Zvon“ izhajal v tej obliki. Kako težko je pri nas izdajati čisto lepoznanak list, to smo že vedeli prej, in izkušnja nas nij drugače preučila. Živo sicer smo uvrjeni še zdaj, kakor smo bili vedno, da literatura je potrebna vsacemu narodu, kateri se hoče izobraženega imenovati, tako tudi nam; enako smo uvrjeni, da literarnemu delovanju je potreba središča, kjer se zbirajo in vadijo mlade moči — ali pri nas so posebne razmere, katerih človek ne sme prezirati. Naš narod je majhen, njegove materijalne moči nijso obile; težko mu je torej vsestranski se izobraževati. Drugi, veliki narodi imajo vsakej vednosti in umétnosti, vsacemu rokodelstvu po več listov. Mi bi morali biti že zadovoljni, ako bi imeli en organ znanstvu, enega literaturi ter en podučen in kratkočasen list prostemu ljudstvu. A še to nam je tako nemogoče, kakor je potrebno. Z enim samim listom nij moči vsemu zadostovati, kakor bi nekateri želeli. „Zvon“ vsaj si tega ne upa; omejil si je svojo nalogo, ker dobro vé, da ničesa ne doseže, kedor preveč (na enkrat) doseza. Iz tega stališča naj bi se sodil „Zvon.“

Očita se našemu listu, kakor slišimo, da je premalo praktičen. Ali, gospôda moja! umétnost, poezija (v širšem pomenu) je sama na sebi nepraktična, ne polni ni mošnje ni želodeca. Po strani jo zaničljivo gleda tergovec, borzijanec, in kar je sicer praktičnega moža. S pegazom bodeš slabo oral, celó za navadno ježo po uglajeni cesti nij posebnó pripraven, a nikakor ne smeš jemati prevelicega brašna sè sabo na pot. Z velikim veseljem gleda kmet zélje, korenje in repo na njivi, a malo mu je do pisanih cvetíc po travniku, — še celó neprijetne so mu, ker mu seno kazé.

Mi smo uvrjeni, da umétnost nij igrača; da ima v sebi silno izobraževalno moč; da jo mora torej zvesto gojiti vsak narod, kateri se hoče med izobražene šteti. Zdi se nam, da je ta misel pri nas vse premalo razširjena. Umétnost se ne zaničuje; a vendar se nekako po strani gleda: kaj pa je tebe ravno treba? „Čemu ta potrata?“ Tako so nevoljno mermrali „praktični“ učenci, ne samo rujavi „borzijanec“ med njimi, ko je bila pobožna žena izlila dragocéno, sladkodišeče mazilo ljubljennemu učeniku na svete noge. A on jih je zavernil sè sveto resnostjo!

Mnogo jih je pri nas, ki se imenujejo prijatelji poeziji, a velé ji s Horacijem: „utile dulci!“ „Glej, da kaj koristiš, da malo kaj pomagaš pri hiši.“ — Tém je že odgovoril naš Preširen v svoji „novi pisariji.“ Ne more se preveč poudariti, da to stališče je čisto napačno. Poezija

nema nikakoršnega namena zunaj sebe; ona je gospá, ki nikomur ne služi, niti najvišjemu gospodu ne. Tista imenovana didaktična poezija, ki ima namen v prijetni obliki učiti, kakó se orje in seje, kako se živa in čebele redé — to je dan denašnji „premagano stališče.“ „Aut prodesse volunt, aut delectare poetae.“ To ne veljá. Praktični Rimljan je znal vojske voditi in ljudstva tlačiti; znal je polje obdelovati in po morji kupčevati: a kaj je poezija, to mu je ostalo večno zakrito. Ni koristiti ni razveseljati neče pravi pesnik. Kaj pa hoče cvetica na travniku z vso svojo lepoto? Kaj hoče slavec v dobravi sè svojim petjem, čarobnim petjem? Baš to je svojstvo prave umetelnosti, da ima sama v sebi namen. Kedor ne more tega umeti, z njim se pač ne bomo mogli nikedar sporazumeti; to je „petitio principii.“

Stavi so nam od nekod rajni „Glasnik“ v izgled, katerega posnemajmo. Temu je odgovoriti, da sam lastnik njegov nij bil tacih mislij. Pisal nam je, in sicer večkrat, da bi rad dal svoj list v sposobnejše roke, in on je bil prvi kriv, da smo se prijeli tega težavnega posla. Nihče ne priznava z vočjim veseljem, kolike zasluge za slovensko slovstvo ima „Glasnik.“ A da je bil dovršen, brez pomanjkljivosti, tega, menimo, ne bode terdil njegov najiskrénejši čestitelj. Vendar se nam ne zdi spodobno, obširneje o tej stvari govoriti. Kar se nam je videlo pomanjkljivo na „Glasniku,“ tega smo se hoteli ogibati v novem listu. Najprej „Zvon“ ne prinaša prelogov, ker smo uverjeni, da samo z dobrimi izvirnimi spisi se v resnici slovstvo bogati. Drugič se gleda na tó, da kar pride v „Zvon,“ ima, če ne doveršene, vsaj prijetno obliko. O notranji vrednosti „Zvonovih“ spisov soditi, to se ve da nam nij spodobno. Bojimo se, da z vsem listom pač ne ustrežemo nikomur; zadovoljni moramo biti, če vsak tu ter tam kaj najde, kar godi njegovemu okusu. Mnogoverstno je „Zvonovo“ bralstvo, od deželnega poglavarja do železniškega čuvaja, — vsi stanovi se nahajajo v njem. Kedo bi bil tako prederzen, da bi izkušal vsem ustreči!

A očitno moramo spoznati, da nas mnogokrat misel obhaja, ali bi ne bilo bolje — ker ne moremo vsega skupaj imeti — pustiti vso to „visoko literaturo,“ ter pisati samo prostemu ljudstvu, kar ga more prijetno podučevati, blažiti in povzdigovati? Ustvariti list, kateri bi se nahajal v vsaki kmetski hiši, kateri bi nosil poduk, dober svet, in kratek čas pod vsako streho — to bi bilo naše največje veselje. „Hoc erat in votis!“ Srečen, komur bi bilo dano to doseči; on bi bil zares dobrotnik narodov; on bi mu v resnici koristil. Dvomno se nam zdi vse drugo prizadevanje.

Slovenski glasnik.

* Podučne povesti, spisal v laškem jeziku Francišek Soave, poslovenil Štefan Kocijančič. To je napis 39 tiskanih pol debelej knjigi s podobami, katere je v drugem natisu na svitlo prišla v Paternolli-jevi knjigarnici v Gorici. Dobiva se po 60 kr. iztis pri vseh knjigoteržcih na Slovenskem.

* V Zagrebu namerava, kakor lansko leto, tudi to jesen več mlajših her-
vatskih pisateljev urediti zabavna in podučna berila za gospoje. Nekateri gosp.
so se bili te dni zbrali in dogovorili o programu, katerega „Vienac“ obeta pozneje
razglasiti.

* Podporno društvo za slovenske študente višjih šol se boče osno-
vale v Mariborji. „Slov. Nar.“ je prinesel načrt dozďaj še uradno nepoterjenih
pravil. Da si naš literarni list nema náloga pisati o narodnem delu, ki se ne tiče
slovstva, vendar to veselo novost naznanjamo slovenski mladini ter željo dostavljamo,
da bi se na prid in blagoslov naši domovini skoraj storil korak od sklepa do zver-
šetka. Dozďaj so imeli enake podpore študentje vseh družih slov. narodnostij. Serbi
imajo stipendije po 15 cekinov na mesec, enako skoraj vsi Rusini, vsi Hrvatje.
Slovaška Matica podpira mnogo talenttranejših mladih Slovakov. Ako tudi naši
rodoljubi podpornico ustvarijo, koliko talentov se ne boče domovini pogubilo, koliko
dobrih močij, katerih nam je za delo narodove omike tako živo trebe, boče se od-
vernilo od krivega pota, na katerega zagrešé brez poklica, in takó duševno zamerjé
ter pokopajo svoje bogate darove sebi in domovini na kvar!

* Slovečega ruskega pisatelja Turgenyeva roman „Dim“ je na slovenski
jezik preložil g. M. Samec, medicinec v Gradci, in se dobi pri njem po goldi-
narji iztis. — Turgenyeva pripovedna dela so preložena na vse evropske jezike.

* G. Janko Pajk, profesor na mariborski gimnaziji, je v mariborskem gim-
nazijskem programu razglasil in pojasnil star slovenski rokopis, najden v Kranji.

Listnica. Gosp. R. S. Vprašate nas o nekaterih jezikoslovnih oblikah, ki
jih „Zvon“ rabi. Perva teh je „kedó“ namesto navadnega „kdo.“ Povedali smo
uže često, da se vedno deržimo radi mečjega pisanja, ako ga more opravičiti jezi-
koslovstvo, in tukaj ga opravičuje. Stara slovenščina je imela „kĕto,“ torej k, ka-
teri se je pri nas po nekatere kraje do zdaj ohranil v ljudskem izgovoru, in zato
ima tudi pravico, da ga pišemo. A s tem oblike „kdo“ še ne zamétamo, ker k
često izpade v novi slovenščini. — Z istega uzroka tudi rajši pišemo „kateri“ na
mesto „kteri;“ kajti v stari slovenščini je tukaj stal celó poln samoglasnik „o,“
in bilo je: „koteryj“ poleg: „kotoryj“ ter se nahaja še celó v Habdeliči „koteri,“
a v Dalmatinu „kateri“ poleg „nekoteri.“ — Da pišemo „lehko“ poleg: „z lĕhka,“
to se Vam čudno zdí, a vendar nij čudno, ker v slovanščini ne veljajo nemškega
pravopisa pravila, katera učé, da se besedno deblo vedno enako piše. V staroslo-
venskem je „lĕgĕk“ adj., pri nas „lĕgák,“ poleg „lĕhák, lĕhek.“ V debilu je
torej k kateri vedno ostaje k, če je brez náglasa, ali če nanj páde ostri naglas:
„lĕhka roka; — a če páde nanj dolgi, težki naglas, iz k postane a, ker k je pre-
slab, da bi ta naglas mogel nositi; zategadelj: „z lĕhka,“ kakor tudi: „vás (dorf),
dán (tag), lán (flachs), močán (stark), poleg: mōčen, močén“ iz staroslovenskega:
vĕsĕ, dĕnĕ, lĕnĕ, moštĕnĕ. Oblika „denĕš“ je torej poleg oblike „dán“ mogoča
in opravičena. — Gospodom: Fr. V . . . e iz Ljublj., R . . . n iz Planine,
V é iz Proseka. Vašemu vprašanju odgovarjamo, da ste do zdaj poslali
samo še le polletno naročnino za 1. odtisk „Zvona.“